

Artikkelforfatteren fotografert ved Kielland-minnesmerket i Stavanger.

📷 JARLE AASLAND

Kiellands syv dødssynder

DEBATT: Det finnes ikke én forklaring på Kielland-havariet for førti år siden. Så langt kan det oppsummeres syv ulike årsaker som sammen førte til at 123 oljearbeidere mistet livet.

Kian Reme

Leder av Kielland-nettverket

feil drift av riggen over tid. Rapporten ble aldri behandlet av norske myndigheter – den ble ikke en gang oversatt til norsk. Riksrevisjonen er for øvrig nå i gang med oversettelsen, 35 år etter at den ble offentliggjort.

**Fjerde årsaksforklaring:
Kaos om bord.**

Kielland skulle avløses av Henrik Ibsen og tas inn til Tananger tidlig i mars. Ib-

Sjette årsaksforklaring: Stabilitet

Prof. dr. ing. Emil Aall Dahle (NTNU) foretok stabilitetsanalyser for komposisjonen. Han framhever at dører skulle vært stengt i samsvar med Lastlinjeavtalen. På en plattform fungerer en lukket overbygning som et livbelte. Ved en tiltingen til 35 grader ble riggen med vann på grunn av åpne skott. «De åpne dørene tok knekken på A

**Første årsaksforklaring:
Tretthetsbrudd i D6.**

Den norske undersøkelseskommissjonen konkluderer med at ulykken med Alexander L. Kielland-plattformen (ALK) hadde én utløsende årsak: Tretthetsbrudd i D6-staget forårsaket av en sveisefeil. Dette er fortsatt Norges offisielle og eneste årsaksforklaring. Ansvaret ble lagt på de franske konstruktørene og verftet CFEM.

**Andre årsaksforklaring:
Eksplasjon i D4-staget.**

Kiellandfondet fant etter snuingen flere indikasjoner på eksplosjon i skråstaget D4. Sprengningsekspertene og metallurgen ved UiO bekreftet offentlig at D4-staget sannsynligvis hadde eksplodert, og anbefalte videre gransking.

På tross av dette ble eksplosjonsteorien aldri gjennomgått av norske myndigheter.

**Tredje årsaksforklaring:
Feil drift over tid.**

Den franske ekspertkommissjonens rapport fra 1985 bekrefter sprekken i D6 og sveisefeilen. Men bruddet skyldtes ikke denne sveisefeilen. Hovedårsaken er

sen ble imidlertid forsinket. I april skulle Kielland til britisk sektor med boreoppdrag for Shell. Det ble ikke tid til ilandføring, og konvertering til bore-rigg ble satt i gang ute på feltet. Det førte til kaos på dekk med masse tungt og løst boreutstyr. Vi vet også at sveising på strukturen ble gjennomført de siste dagene før havariet.

Da riggen tiltet til 35 grader var døra inn til tårnhuset på E-leggen sveist fast i åpen stilling, og vannet strømmet inn her og i åpne dører i dekket. Disse kaos-dagene utgjør etter min vurdering en egen og særskilt årsaksforklaring.

**Femte årsaksforklaring 1981:
Oppankring og forhaling.**

Sivilingeniøren Nils Gunnar Gundersen er Norges fremste ekspert på Pentagone-rigger. Han mener at feiloperering av plattformen var en av årsakene til ulykken. Under oppankring av plattformen ble det brukt åtte og ikke ti ankre. Gundersen framhever at dette må ha ført til en uforholdsmessig stor belastning over tid på de andre oppankringspunktene. Flere overlevende mener at feil oppankring og forhaling hadde betydning for kantringen.

stabilitet».

**Syvende årsaksforklaring:
Manglende rederkompetanse og uaktsomhet.**

Eieren Stavanger Drilling (SD) det var sprekker i minst ett stageriet. Dette bekreftes av hele seks SD og gjennom flere rettslige avgjørelser tross for dette ble ikke riggen tatt ut. Ukesrapportene fra plattformssjefene finnes ikke i SDs arkiver. Conoco-enekter fortsatt innsyn i sine arkiver. Rapportene ble underslått. Det er til å tro at disse rapportene ble analysert. Spørsmålet om kjente sprekker

Dette var Kiellands syv dødelige. En nærmere uhildet gransking kunne avgjøre hvilke av disse faktorene som var avgjørende for katastrofen. Det må enkelte av disse strykes – og må flere føyes til. Men det skulle vært åpenbart: Katastrofen skyldtes mange årsaker. Riksrevisjonen gjennomførte en omfattende gående undersøkelse av statens arbeid for å avklare årsakene til ulykken. Det er svært viktig skritt på veien. Kriksretten forventer at Riksrevisjonen gir Stortinget en klar anbefaling om ny og åpen gransking av alle årsaker som førte til katastrofen.

DEBATT: Det finnes ikke én forklaring på Kielland- havariet for førti år siden. Så langt kan det oppsummeres syv ulike årsaker som sammen førte til at 123 oljearbeidere mistet livet.

Kian Reme

Første årsaksforklaring: Tretthetsbrudd i D6.

Den norske undersøkelseskommissjonen konkluderer med at ulykken med Alexander L. Kielland-plattformen (ALK) hadde én utløsende årsak: Tretthetsbrudd i D6-staget forårsaket av en sveisefeil. Dette er fortsatt Norges offisielle og eneste årsaksforklaring. Ansvaret ble lagt på de franske konstruktørene og verftet CFEM.

Andre årsaksforklaring: Eksplasjon i D4-staget.

Kiellandfondet fant etter snuingen flere indikasjoner på eksplosjon i skråstaget D4. Sprengningsekspertene og metallurgen ved UiO bekreftet offentlig at D4-staget sannsynligvis hadde eksplodert, og anbefalte videre gransking.

På tross av dette ble eksplosjonsteorien aldri gjennomgått av norske myndigheter.

Tredje årsaksforklaring: Feil drift over tid.

Den franske ekspertkommissjonens rapport fra 1985 bekrefter sprekken i D6 og sveisefeilen. Men bruddet skyldtes ikke denne sveisefeilen. Hovedårsaken er feil drift av riggen over tid. Rapporten ble aldri behandlet av norske myndigheter - den ble ikke en

gang oversatt til norsk. Riksrevisjonen er for øvrig nå i gang med oversettelsen, 35 år etter at den ble offentliggjort.

Fjerde årsaksforklaring: Kaos om bord.

Kielland skulle avløses av Henrik Ibsen og tas inn til Tananger tidlig i mars. Ibsen ble imidlertid forsinket. I april skulle Kielland til britisk sektor med boreoppdrag for Shell. Det ble ikke tid til ilandføring, og konvertering til borerigg ble satt i gang ute på feltet. Det førte til kaos på dekk med masse tungt og løst boreutstyr. Vi vet også at sveising på strukturen ble gjennomført de siste dagene før havariet.

Da riggen tiltet til 35 grader var døra inn til tårnhuset på E-leggen sveist fast i åpen stilling, og vannet strømmet inn her og i åpne dører i dekket. Disse kaos-dagene utgjør etter min vurdering en egen og særskilt årsaksforklaring.

Femte årsaksforklaring 1981: Oppankring og forhaling.

Sivilingeniøren Nils Gunnar Gundersen er Norges fremste ekspert på Pentagone-rigger. Han mener at feiloperering av plattformen var en av årsakene til ulykken. Under oppankring av plattformen ble det brukt åtte og ikke ti ankre. Gundersen framhever at dette må ha ført til en uforholdsmessig stor belastning over tid på de andre oppankringpunktene. Flere overlevende mener at feil oppankring og forhaling hadde betydning for kantringen.

Sjette årsaksforklaring: Stabilitet.

Prof. dr. ing. Emil Aall Dahle (NTNU) foretok stabilitetsanalyser for kommisjonen. Han framhever at dører skulle vært stengt i samsvar med Lastlinjekonvensjonen. På en plattform fungerer en lukket overbygning som et livbelte. Etter tiltingen til 35 grader ble riggen fylt med vann på grunn av åpne skott. «Dette førte til at plattformen gikk rundt.» De åpne dørene «tok knekken på ALKs stabilitet».

Syvende årsaksforklaring: Manglende rederkompetanse og uaktsomhet.

Eieren Stavanger Drilling (SD) visste at det var sprekker i minst ett stag før havariet. Dette bekreftes av hele seks kolleger i SD og gjennom flere rettslige avhør. Til tross for dette ble ikke riggen tatt til land. Ukesrapportene fra plattformsjefene finnes ikke i SDs arkiver. ConocoPhillips nekter fortsatt innsyn i sine arkiv. Disse rapportene ble underslått. Det er grunn til å tro at disse rapportene bl.a. ville belyse spørsmålet om kjente sprekkskader.

Dette var Kiellands syv dødssynder. En nærmere uhildet gransking vil kunne avgjøre hvilke av disse faktorene som var avgjørende for katastrofen. Kanskje må enkelte av disse strykes - kanskje må flere føyes til. Men det skulle være åpenbart: Katastrofen skyldtes sammensatte årsaker. Riksrevisjonens pågående undersøkelse av statens innsats for å avklare årsakene til ulykken er et svært viktig skritt på veien. Kielland-nettverket forventer at Riksrevisjonen gir Stortinget en klar anbefaling om en ny og åpen gransking av alle forhold som førte til katastrofen.